

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28.04.1994, sp. zn. 4 Cdo 24/94, ECLI:CZ:VSPH:1994:4.CDO.24.1994.1

Číslo: 69/1995

Právní věta: Odmítl-li odvolací soud odvolání účastníka řízení podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. a) o.s.ř. jako opožděné, ačkoli pro takový závěr nebyly dány důvody, odnímá mu tím možnost jednat před soudem ve smyslu ustanovení § 237 písm. f) o.s.ř. a brání mu v realizaci procesního práva domáhat se ochrany práva, které bylo ohroženo nebo porušeno, u soudu vyššího stupně.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 28.04.1994

Spisová značka: 4 Cdo 24/94

Číslo rozhodnutí: 69

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dovolání, Odvolání v civilním řízení

Předpisy: 99/1963 Sb. § 218
§ 237

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 69/1995 sb. rozh.

Odmítl-li odvolací soud odvolání účastníka řízení podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. a) o. s. ř. jako opožděné, ačkoli pro takový závěr nebyly dány důvody, odnímá mu tím možnost jednat před soudem ve smyslu ustanovení § 237 písm. f) o. s. ř. a brání mu v realizaci procesního práva domáhat se ochrany práva, které bylo ohroženo nebo porušeno, u soudu vyššího stupně.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze z 28. 4. 1994, [4 Cdo 24/94](#))

Okresní soud Praha - západ rozsudkem vyhověl návrhu, jímž se žalobce domáhal uložení povinnosti k uzavření dohody o vydání nemovitostí podle zákona č. 403/1990 Sb.

Odvolání, které žalované družstvo proti rozsudku soudu prvního stupně podalo, Krajský soud v Praze usnesením odmítl podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. a) o. s. ř. jako opožděné. Odvolací soud vycházel z toho, že rozsudek soudu prvního stupně byl zástupci žalovaného družstva doručen podle ustanovení § 47 odst. 2 o. s. ř. 18. 3. 1993 a odvolání bylo podáno na poště 7. 4. 1993. Za nevýznamné z tohoto hlediska považoval tvrzení zástupce žalovaného družstva, že ve dnech 13. 3. až

27. 3. 1993 byl na rekreaci, tedy mimo své sídlo komerčního právníka, neboť i za své nepřítomnosti měl učinit všechna opatření pro zajištění ochrany práv klienta.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalovaná s poukazem na ustanovení § 237 písm. f) o. s. ř. dovolání s tím, že jí byla postupem odvolacího soudu odňata možnost jednat před soudem. Poukazovala na to, že odvolací soud při prvním jednání k námitce žalobce, týkající se včasnosti odvolání žalované, dal účastníkům najevo, že odvolání považuje za podané včas. Tomu odpovídá též okolnost, že při tomto jednání odvolací soud prováděl dokazování listinnými důkazy a poté je odročil za účelem výslechu žalobce a svědkyně. Při dalším jednání dne 12. 10. 1993 však odvolací soud pouze konstatoval přípis žalobce k otázce včasnosti podání odvolání žalovaným družstvem, doručil jej krátkou cestou zástupci žalovaného a jednání odročil na neurčito za účelem opětovného posouzení včasnosti odvolání, bez toho, že by dal žalovanému možnost se k námitce žalobce ústně vyjádřit. Téhož dne v neveřejném zasedání usnesením odvolání žalovaného družstva pro opožděnost odmítl, aniž by se mohl vypořádat s jeho stanoviskem, které podalo k této otázce soudu písemně 21. 10. 1993. Odvolací soud navíc ani nezkoumal, zda byly splněny podmínky náhradního doručení, zejména zda zástupce žalovaného byl uvědoměn o druhém pokusu o doručení před uložením zásilky na poštu. Z porovnání dat odeslání rozsudku a data uložení na poště jednoznačně vyplývá, že adresát ani nemohl být uvědoměn o tom, že mu bude zásilka doručena znovu, a tedy podmínky náhradního doručení rozsudku splněny nebyly. Dovolatel se proto domáhal zrušení napadeného usnesení a vrácení věci odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalobce dovolání žalovaného družstva považuje za nepřijatelné, neboť podle něj není tvrzená vada podle ustanovení § 237 písm. f) o. s. ř. dána. Způsob vedení řízení je věcí úvahy soudu; navíc v písemném vyjádření, na něž žalovaný poukazuje, nešlo o sdělení nových skutečností, ani o vyjádření ve věci samé. Odvolací soud nemusel nařizovat jednání, jestliže odvolání odmítl pro opožděnost, takže ani v tomto směru žalovanému odňata možnost jednat před soudem, nebyla. Podle žalobce odvolací soud v napadeném usnesení správně vyložil předpoklady náhradního doručení podle ustanovení § 47 odst. 2 o. s. ř., neboť za místo, kde se komerční právník zdržuje, je třeba ve smyslu a pro účely tohoto ustanovení pokládat jeho sídlo.

Vrchní soud v Praze jako soud dovolací (§ 10a odst. 1 o. s. ř.) zrušil svým usnesením usnesení odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Dovolání proti usnesení odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě stanovené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. a dovolací soud dále posuzoval, zda je dovolání v této věci přípustné.

Dovolání je mimořádný opravný prostředek, jímž lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.). Podle ustanovení § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, trpí-li rozhodnutí nebo řízení k němu vedoucí některou z taxativně uvedených vad. Žalovaná organizace se výslovně dovolává ustanovení § 237 písm. f) o. s. ř., t. j. že účastník řízení byla postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

Odnětím možnosti jednat před soudem ve smyslu uvedeného ustanovení je třeba rozumět takový postup soudu, který účastník řízení odnímá možnost realizovat ta procesní práva, která mu přiznává občanský soudní řád. Mezi ně náleží i právo domáhat se ochrany práva, které bylo ohroženo nebo porušeno u soudu vyššího stupně na základě řádného opravného prostředku (§ 3, § 201 a násl. o. s. ř.), což vyplývá ze zásady jednotnosti řízení, které je v rámci řádných opravných prostředků vybudováno na systému soudů dvou stupňů.

Jestliže odvolací soud odmítne odvolání účastníka podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. a) o. s. ř. jako

opožděné, ačkoliv pro takový závěr nebyly dány důvody, zabránil tím účastníku, aby jeho odvolání bylo posouzeno meritorně. Z tohoto pohledu pak není rozhodující, že odvolací soud o odmítnutí odvolání rozhodl bez nařízení jednání (tak, jak mu to umožnilo ustanovení § 214 odst. 2 písm. a) o. s. ř.), nýbrž podstatným je to, že takové rozhodnutí bylo výsledkem nesprávného posouzení lhůty podle ustanovení § 204 o. s. ř.

V daném případě ze spisu vyplývá, že rozsudek soudu prvního stupně byl doručován zástupci žalovaného družstva, komerčnímu právníkovi, na adresu, kterou uvedl jako své sídlo. Zásilka byla podle razítka od soudu vypravena 12. 3. 1993 (pátek) a podle doručky připojené k rozsudku byla písemnost uložena u pošty 15. 3. 1993 (pondělí). V odvolacím řízení zástupce žalovaného družstva doložil, že se v době od 13. 3. 1993 do 27. 3. 1993 zdržoval v rekreačním zařízení v R., kde byl ubytován.

Při doručování písemností do vlastních rukou komerčnímu právníkovi jako zástupci účastníka řízení je třeba postupovat podle ustanovení § 47 o. s. ř. Na tom nic nemění ani ustanovení § 48 odst. 3 o. s. ř., které pouze umožňuje doručení písemností určených advokátům a komerčním právníkům i jiným osobám u nich pracovně činným, pověřeným přijímáním zásilek. Adresátem zásilky však je stále v daném případě komerční právník, a proto účinky náhradního doručení mohou nastat pouze za splnění podmínek uvedených v ustanovení § 47 odst. 2 o. s. ř.

Základní podmínkou, za níž mohou nastat účinky náhradního doručení podle tohoto ustanovení, je to, že adresát písemnosti nebyl zastižen, ačkoli se v místě doručení zdržuje. Z žádného zákonného ustanovení nelze dovodit, že by se tato podmínka nevztahovala na případ, kdy se doručuje komerčnímu právníkovi, který je fyzickou osobou a nikoli právníckou osobou, a tedy i u něj je třeba splnění předpokladu, že se na uvedené adrese zdržuje. Nepostačuje, že adresa, na kterou se doručuje, je sídlem komerčního právníka a nelze jen z tohoto faktu bez dalšího usuzovat, že se na této adrese v době doručení zdržuje, pokud prokazuje opak. Není-li na uvedené adrese v době doručování žádná z osob uvedených v ustanovení § 48 odst. 3 o. s. ř. a komerční právník se tam nezdržuje, nemohou účinky náhradního doručení nastat.

Jestliže nebyl adresát při doručování zastižen, protože v době doručení byl mimo místo určení, potom nemůže být řádně učiněna výzva, aby byl přítomen k převzetí písemnosti jiného dne, což je další podmínkou pro účinky náhradního doručení. Ostatně, v dané věci porovnání dat vypravení zásilky od soudu a uložení zásilky na poště vzbuzuje vážné pochybnosti o tom, že by zákonem vyžadovaná výzva byla učiněna. Přes tyto okolnosti odvolací soud považoval podmínky náhradního doručení za splněné.

Ze shora uvedeného vyplývá, že účinky náhradního doručení podle ustanovení § 47 odst. 2 o. s. ř. u zástupce žalované organizace nenastaly a odvolací soud tak neměl splněny předpoklady pro postup podle ustanovení § 218 odst. 1 písm. a) o. s. ř. Žalované tak byla ve smyslu ustanovení § 237 písm. f) o. s. ř. postupem soudu odňata možnost jednat před soudem. Tato tvrzená vada je způsobitelná dovolacím důvodem. Zjistí-li dovolací soud, že rozhodnutí odvolacího soudu je takovou vadou postiženo, zruší je, aniž by se mohl zabývat dalšími okolnostmi.

Dovolací soud proto podle ustanovení § 243b odst. 1 o. s. ř. rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, věta první, o. s. ř.). V novém rozhodnutí rozhodne soud znovu i o nákladech původního řízení včetně nákladů dovolacího řízení (§ 243d odst. 1 o. s. ř.).